

Rådgivende uttalelse:

Dato: 7. mars 2011

Sak: 10/16

Klager: A kommune, barneverntjenesten

Advokat for klager: Advokat B

Innklaget: Staten v/Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
Postboks 8113 Dep
0032 Oslo

Nemnda: Tingrettsdommer Kim Heger (leder), ass. Komuneadvokat Ola Rømo og advokat Tore Riedl.

Avgjørelsesform: Nemndas avgjørelse er fattet i nemndsmøte basert på partenes skriftlige fremstilling.

Saken gjelder: Saken gjelder tvist om omgjøring fra forsterket fosterhjem til statlig fosterhjem for gutt, født mars 1999, med diagnosene uspesifisert psykisk utviklingshemming, barneautisme og epilepsi. Saken gjelder også spørsmålet om refusjon av forsterkningstiltak, i hovedsak utgifter til frikjøp av fosterforeldrene og veiledning.

****

A = kommune
B = advokat
C = fylke
D = tingrett

I møte 7. mars 2011 fattet Barnevernets tvisteløsningsnemnd i sak 10/16 slik

R å d g i v e n d e u t t a l e l s e :

Saken gjelder spørsmål om behov for såkalt ”statlig fosterhjem” for gutt født mars 1999, herunder diverse spørsmål knyttet til Bufetats avslag av xx. november 2007 på kommunens søknad om omgjøring fra forsterket fosterhjem til statlig fosterhjem for gutten. Saken gjelder også spørsmål om statens ansvar for dekning av utgifter til forsterkningstiltak i fosterhjemmet.

Sakens bakgrunn

Herværende sak for nemnda har sitt utgangspunkt i en lengre dialog mellom kommunal barneverntjeneste i A kommune og Bufetat vedrørende behovet for statlig fosterhjem for gutten.

Bufetat mottok xx. januar 2005 en henvendelse knyttet til avlastning for gutten. Av henvendelsen fremgikk det at gutten hadde fått diagnosen epilepsi for om lag et år siden, og at han etter alt å dømme også er retardert. Gutten hadde ikke språk, var mye engstelig og hadde en del periodevis selvskading. Gutten hadde et barnehagetilbud med egen assistent, spesialpedagog og annen særskilt opplæring. Det siste året hadde barnehagen og PPT også blitt veiledet av autismeteamet, i første rekke i forhold til opptrening i kommunikasjon. På grunn av det krevende arbeidet for fosterforeldrene, ønsket barneverntjenesten hjelp fra Bufetat til å utforme et avlastningstilbud.

Bufetat stilte seg i brev av xx. februar 2005 positive til å inngå et faglig samarbeid i den hensikt å utarbeide et passende avlastningstiltak for gutten. Bufetats oppfatning var imidlertid at det var et kommunalt ansvar å dekke utgiftene til tiltaket. I sin begrunnelse viser Bufetat til at kommunen har en pålagt plikt til å utarbeide en individuell plan for personer som har behov for langvarige, sammensatte og koordinerte tjenester. Det vises videre til at tiltak som skyldes funksjonshemming skal dekkes av kommunen.

A kommune mottok første gang xx. januar 2005 tilsagn om refusjon av utgifter utover den kommunale egenandelen fra Bufetat. Tilsagnet gjaldt for 2005. Før denne perioden hadde A kommune mottatt refusjon av utgifter til forsterkningstiltak i fosterhjemmet for 2003 fra C fylkeskommune og for 2004 fra Statens barnevern og familievern.

Kommunen mottok videre refusjon for utgifter utover den kommunale egenandel i 2006 og 2007.

Bufetat har således i flere år refundert utgifter utover den kommunale egenandelen, da fosterfamilien har vært definert som forsterket fosterhjem. A kommune søkte xx. august 2007 om omgjøring av fosterhjemmet til statlig fosterhjem. I brev av xx. november 2007 avslo Bufetat kommunens søknad. I begrunnelsen vises det til at gutten har et særlig stort omsorgsbehov og hjelpebehov, og at han på grunn av sin psykiske utviklingshemming også har rettigheter etter annet lovverk. Søknaden om å omgjøre fosterhjemmet til statlig fosterhjem ble avslått.

I brev av xx. januar 2008 ba kommunen om at refusjonsordningen ble opprettholdt som en overgangsordning inntil man mottok svar fra departementet. Det ble videre orientert om at kommunen parallelt arbeidet med å ha løsninger klare i kommunen.

I brev av xx. januar 2008 gav Bufetat midlertidig refusjon av utgifter til forsterkningstiltak for første halvår i 2008. Det ble påpekt at det ikke ville bli gitt refusjon etter dette ut fra at guttens behov for forsterkning var grunnet i hans diagnoser: lettere psykisk utviklingshemming og barneautisme. Bufetat anbefalte kommunen å søke om grunnstønning, hjelpestønning og omsorgslønn dersom dette ikke allerede var gjort.

Bufetat har ikke mottatt ytterligere søknader om refusjon etter brevet av xx. januar 2008.

Partenes anførsler

Klager, A kommune, har for nemnda gjort gjeldende – og i det vesentlige vist til – det samme som fremgår av klagers brev av xx. desember 2007 til daværende Barne- og likestillingsdepartementet, hvor det heter bl.a.:

A barneverntjeneste har søkt Bufetat om overgang fra forsterket fosterhjem til statlig fosterhjem for [gutten], som er et barn med dobbel diagnostikk — psykisk utviklingshemming og barneautisme. (...).

(...)

Bufetat avslår søknaden om statlig familiehjem vedrørende [gutten] og orienterer samtidig om at barn med diagnose i forhold til psykisk utviklingshemming vil bli definert som "forsterkningsbarn" kun det første året etter fosterhjems plasseringen. Begrunnelsen er at disse barna har rettigheter etter annet lovverk.

(...)

Bufetat har i etterfølgende telefonsamtale antydnet at rettigheter etter sosialtjenesteloven trer i stedet for rettigheter etter barnevernloven. Vi oppfatter det slik at Bufetat i hovedsak tenker på rettigheter etter sosialtjenesteloven § 4-2 a-e.

Vår vurdering er imidlertid at rettigheter etter sosialtjenesteloven eller annet lovverk ikke forhindrer at fosterhjemmet blir forsterket etter barnevernlovgivningen eller at fosterhjemmet gjøres til statlig familiehjem.

Et moment i denne vurderingen er at det økonomiske vernet etter sosialtjenesteloven § 4-2 fremstår atskillig svakere enn det økonomiske vernet rundt forsterkningstiltak etter

barnevernlovgivningen. Dersom fosterhjemmene må forholde seg til sosialtjenestelovens § 4-2, blir de således tvunget over i en mindre trygg økonomisk situasjon.

Rettstilstanden når det gjelder statlig familiehjem og betydningen av rettigheter etter annet lovverk i forhold til forsterkningstiltak er imidlertid uklar, og vi ønsker derfor en uttalelse fra departementet når det gjelder rettstilstanden på disse områdene.

(...)

Rettstilstanden når det gjelder hvilke betingelser som skal være til stede for at et fosterhjem skal gjøres statlig, er uklar. I henhold til praksis har statlig fosterhjem vært brukt når det er tale om barn som har spesielt store omsorgsbehov og som derfor innebærer en stor utfordring for fosterhjemmet.

Ut fra [guttens] diagnoser og de spesielle utfordringer knyttet til omsorgen for ham, er han etter vår vurdering innenfor målgruppen. (...).

Forsterkningstiltak

Barnevernloven § 9-4 og § 9-5 regulerer det økonomiske ansvarsforholdet mellom kommune og statlig regional barnevernmyndighet når det gjelder fosterhjem. Barnevernloven § 9-4 slår fast at statlig regional barnevernmyndighet skal dekke kostnadene utover kommunens egenandel fastsatt av departementet.

Vi vurderer at Bufetat utformer retningslinjer når det gjelder det økonomiske ansvarsforholdet som ikke er klart fundert i barnevernloven § 9-4, jf § 9-5, og forarbeidene til disse, det vises til Ot. prp. nr 44 (1991-1992). Vi kan heller ikke se at Bufetat kan bygge sitt resonnement på rundskriv Q-06/2007 om oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernmyndigheter eller litteratur omkring barnevernloven § 9-4, jf § 9-5, det vises til kommentarutgaven til barnevernloven av Kari Ofstad og Randi Skar side 364 flg.

Det ansvaret statlig regional myndighet har i dag, både når det gjelder tiltakene og det økonomiske ansvaret, var frem til 01.01.2004 et fylkeskommunalt ansvar. Fra dette tidspunkt trådte endringslov 9. mai 2003 nr. 29 i kraft. I forarbeidene til endringsloven Ot.prp. nr 9 (2002-2003) er lagt til grunn at det statlige ansvaret tilsvarer det ansvaret fylkeskommunen hadde forut for den statlige overtakelsen. Dette innebærer at rettskilder omkring forståelsen av fylkeskommunens ansvar fortsatt har relevans.

Departementet har uttalt at fylkeskommunen blir refusjonsansvarlig for ekstrautgifter til fosterhjem dersom det foreligger vedtak fra fylkesnemnda om forsterket tiltak eller dersom fylkeskommunen og kommunen var enige om behovet for forsterkning, det vises til Ofstad Skar, 4. utgave, 2004 side 366.

Både A kommune og Bufetat vurderer at [gutt] er et barn med særlig stort omsorgs- og hjelpebehov. Det ligger forutsetningsvis i dette at kommunen og statlig regional barnevernmyndighet er enige om behov for forsterkninger.

Etter vår vurdering har vi derfor når det gjelder [gutt] en situasjon hvor Bufetat er forpliktet til å refundere ekstrautgiftene til kommunen ved forsterkningstiltak. Vi kan heller ikke se at rettigheter etter sosialtjenesteloven m.v. skulle endre noe på dette.

(...)

På bakgrunn av lovens system hvor barneverntjenesten i kommunen er ansvarlig for at barn i kommunen får nødvendige tiltak og hjelp, vurderer vi at reelle betraktninger taler mot at statlig regional myndighet skal kunne overprøve kommunens vurderinger vedrørende behov for tiltak.

Oppsummering

Under henvisning til ovennevnte ber en om en uttalelse fra Barne- og likestillingsdepartementet både når det gjelder betingelsene for statlig familiehjem og når det gjelder forsterkningstiltak etter barnevernloven for barn med diagnoser som gir rettigheter etter annen lovgivning.

A barneverntjeneste erfarer at Bufetat kun fatter avslag i forhold til forsterkningstiltak når det gjelder barn med diagnoser innenfor psykisk utviklingshemming. Ettersom også andre diagnoser gir rettigheter etter sosialtjenesteloven, fremstår denne praksisen tilfeldig og vi ber om at uttalelsen også omfatter en kommentar til denne praksisen.

Innklagede, Bufetat, har i brev av 16. desember 2010 i det vesentlige vist til:

Slik Bufetat forstår det, vil spørsmål om hvorvidt et fosterhjem skal omgjøres til et statlig fosterhjem falle utenfor BTN's virkeområde, da dette spørsmålet dreier seg om valg av tiltak hjemlet i barnevernloven, og ikke omhandler uenighet om statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunens betalingsansvar etter andre lover jf. BTN's saksbehandlingsregler § 1.

Det er enighet mellom partene om at guttens funksjonshemming er årsaken til behovet for forsterkninger. Kommunen er ansvarlig for å dekke den del av utgiftene til fosterhjemsoppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming, i tillegg til ordinær andel av oppholdsutgiftene. Bufetat mener at det er mest sannsynlig at omsorgssvikt ikke er hovedårsak til funksjonshemmingen og derav følgende forsterkningstiltak.

Bufetat kan ikke se at det er mottatt nye søknader etter brevet av xx.01.08. Det foreligger således heller ingen avslag på søknad om refusjon av utgifter til forsterkningstiltak. På bakgrunn av det ovennevnte er Bufetat av den oppfatning at det er enighet om at kommunen selv må bære de ekstraordinære forsterkningsutgiftene i denne saken, og kan ikke se at det foreligger uenighet om statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunens betalingsansvar etter andre lover i denne saken.

Nemndas bemerkninger:

1.

Høsten 2007 utarbeidet det daværende Barne- og likestillingsdepartementet rundskriv Q-06/2007 om oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommuner og statlige barnevernsmyndigheter og om betalingsordninger i barnevernet ("betalingsrundskrivet"). Ved praktiseringen av rundskrivet erfarte staten og kommunene at det er vanskelig å unngå gråsoner hva gjelder oppgave- og betalingsansvaret i enkelte av disse sakene.

I samarbeidsavtale av 19. august 2008 mellom Kommunens Sentralforbund (KS) og Regjeringen ved daværende Barne- og likestillingsdepartementet om utvikling av barnevernet, ble partene enige om å etablere et tvisteløsningsorgan for de såkalte ”gråsonesaker”. Dette er saker der det er tvist mellom kommune og stat om grensen mellom statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunens betalingsansvar etter annen lovgivning. Gråsonesakene oppstår der et barn har behov for tiltak både etter barnevernloven og andre velferdslover.

På bakgrunn av ovennevnte opprettet partene 1. januar 2010 Barnevernets tvisteløsningsnemnd. Nemnda er et uavhengig organ som skal gi rådgivende uttalelser i gråsonesaker som begge parter velger å bringe inn for nemnda. Nemndas uttalelse er ikke rettslig bindende.

Barnevernets tvisteløsningsnemnd består av leder og seks medlemmer – alle jurister. Leder er utnevnt av departementet i samarbeid med KS, mens tre medlemmer er utnevnt av departementet på fritt grunnlag og tre medlemmer er utnevnt etter forslag fra KS. Nemnda settes i hver sak med lederen og ett medlem fra gruppen som er oppnevnt på fritt grunnlag og ett medlem fra gruppen som er oppnevnt etter forslag fra KS.

KS og departementet utarbeidet saksbehandlingsregler for nemnda (datert 17. november 2009) og for nemndas sekretariat.

2.

Det rettslige utgangspunkt om fordeling av utgifter i barneverntjenesten følger av barnevernloven § 9-4 og § 9-5:

§ 9-4. Statlig regional barnevernmyndighets økonomiske ansvar for barneverntjenesten

Når det gjelder barn under 20 år som blir plassert i fosterhjem eller institusjon eller får opphold i senter for foreldre og barn, skal statlig regional barnevernmyndighet dekke den del av kommunens utgifter som overstiger det kommunen plikter å betale etter § 9-5.

§ 9-5. Statlig regional barnevernmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen.

Den kommune som har søkt om inntak for et barn i institusjon eller for barn og foreldre i senter for foreldre og barn, skal yte delvis refusjon av oppholdsutgifter til statlig regional barnevernmyndighet etter satser fastsatt av departementet. Det kan også fastsettes satser for kommunal refusjon ved inntak i institusjon eller senter for foreldre og barn med tilknyttet spesialisttjeneste etter denne loven. Departementet kan gi forskrifter om refusjonsordningen

Med hjemmel i barnevernloven § 9-5 er det gitt forskrift om statlig regional barnevernmyndighets rett til å kreve refusjon fra kommunen for opphold i institusjon (FOR-2003-11-26-1397). Satsene

fastsettes hvert år i statsbudsjettet, jfr. forskriften § 4, og meddeles i departementets årlige rundskriv (se for eksempel rundskriv Q-2010-9001). Etter dette vil statlig regional barnevernmyndighet refundere kommunens oppholdsutgifter til fosterhjemsplassering i den utstrekning de overstiger den fastsatte sats per plass per måned..

Barn og ungdom med funksjonshemninger - og som samtidig har behov for barneverntjenester - kan ha rett til både statlige spesialisthelsetjenester, kommunal omsorg og behandling og tjenester etter barnevernsloven. Dette innebærer at et barn med sammensatte problemer som er plassert i barneverninstitusjon også har rett til hjelpetiltak etter annet lovverk. I dette skjæringsfeltet mellom statlige og kommunale ansvarsområder oppstår et kostnadsfordelingsspørsmål som ikke er løst i de ovennevnte lover og forskrifter. I det såkalte betalingsrundskrivet Q-6/2007 fra det daværende barne- og likestillingsdepartementet er det forsøkt oppstilt retningslinjer for håndtering av dette kostnadsfordelingsspørsmålet.

Det fremgår av innledningen til betalingsrundskrivet at formålet er å "sikre mest mulig ensartet forståelse og praktisering i hele landet når det gjelder oppgave-, ansvars- og utgiftsfordelingen mellom kommuner og statlige regionale barnevernmyndigheter".

I betalingsrundskrivet Q-6/2007 er det fremhevet at barneverntjenestens ansvar er av subsidiær karakter også overfor funksjonshemmede barn. I del II punkt 2.5 heter det bl.a.:

At barnet er funksjonshemmet gir ikke i seg selv grunnlag for å plassere barnet utenfor hjemmet med hjemmel i barnevernloven. Det er bare dersom det funksjonshemmede barnet samtidig faller inn under de alminnelige vilkårene for tiltak etter barnevernloven at barnevernloven kommer til anvendelse. At barnet på grunn av funksjonshemmingen har større omsorgsbehov enn foreldre med alminnelig god omsorgsevne er i stand til å ivareta, er ikke tilstrekkelig til plassering utenfor hjemmet etter barnevernlovens regler.

I del III punkt 5 er det bl.a. uttalt følgende om kostnadsfordelingen for særskilte tiltak som har sammensatte årsaker:

Dersom funksjonshemmede barn plasseres i statlige eller private barneverninstitusjoner, og funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak eller særlig tilrettelegging, skal kommunen dekke den del av utgiftene ved institusjonsoppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming, i tillegg til ordinær andel av oppholdsutgiftene. I en del tilfeller kan det være vanskelig å foreta en grensedragnings mellom hvilke tiltak ved institusjonsoppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming. Det må i så fall foretas en konkret vurdering av det enkelte barn. Det vil i denne sammenheng være nyttig å se på hvilke behov barn i samme alder med tilsvarende omsorgssvikt har. På samme måte kan det være nyttig å se hvilke behov hjemmeboende barn i samme alder og med tilsvarende funksjonshemming har.

En kostnadsdeling som beskrevet ovenfor skal imidlertid ikke skje dersom omsorgssvikten er den dominerende årsak til barnets funksjonshemming. Det vil da være den ordinære betalingsordningen innenfor barnevernet som skal legges til grunn.

I vedlegg til Samarbeidsavtale av 19. august 2008 mellom Staten og KS om ”Utvikling av barnevernområdet” heter det bl.a.:

Twisteløsningsorganets virkeområde vil også typisk omfatte tilfeller der funksjonshemmede barn plasseres i fosterhjem eller i barneverninstitusjoner, og funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak eller særlig tilrettelegging. Kommunen skal da dekke den del av utgiftene ved oppholdet som knytter seg til barnets funksjonshemming i tillegg til ordinær andel av oppholdsutgiftene. I en del tilfeller kan det være vanskelig å foreta en grensedragnings mellom hvilke tiltak som knytter seg til barnets funksjonshemming.

Det følger imidlertid av betalingsrundskrivet at en kostnadsdeling som beskrevet ovenfor ikke skal skje dersom omsorgssvikten er den dominerende årsak til barnets funksjonshemming. Det vil da være den ordinære betalingsordningen innenfor barnevernet som skal legges til grunn.

Nemnda vil på grunnlag av ovennevnte knytte enkelte bemerkninger til lovanvendelsen.

Lovens utgangspunkt er, som det fremgår ovenfor, at regional barnevernmyndighet skal dekke utgiftene til fosterhjem og institusjon for barn under 20 år utover kommunens egenandel.

Barneverntjenestens ansvar er imidlertid subsidiært også overfor funksjonshemmede barn, og funksjonshemmede barn under barnevernets omsorg vil ha de samme rettigheter etter andre velferdslover som hjemmeboende funksjonshemmede barn. Nemnda er på dette punktet enig i det prinsipielle synet på forholdet mellom barnevernloven og de øvrige velferdslovene som kommer til uttrykk i ovennevnte retningslinjer.

Nemnda legger videre til grunn at det, slik det fremgår av retningslinjene, i tilfeller hvor funksjonshemmede barn er plassert i fosterhjem eller barneverninstitusjon, og funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak, må foretas en kostnadsfordeling mellom kommunen og Bufetat basert på en vurdering av hvilke tiltak ved institusjonsplasseringen som er knyttet til funksjonshemmingen. Disse utgiftene skal bæres av kommunen mens øvrige tiltak skal bæres av Bufetat. Denne fordelingen må skje etter en konkret vurdering, som nødvendigvis må bli skjønsmessig. Etter nemndas vurdering kan det ikke være avgjørende for vurderingen om forsterkningstiltaket er hjemlet i barnevernloven. Nemnda legger også til grunn at utfallet av vurderingen både vil kunne bli at kommunen må bære alle utgiftene til særskilte tiltak, og at det skjer en fordeling av utgiftene mellom kommunen og Bufetat. Både formuleringene i rundskrivet og den sammenlignende vurdering som det legger opp til med henholdsvis barn i samme alder med tilsvarende omsorgssvikt og hjemmeboende barn med tilsvarende funksjonshemming, taler etter nemnda syn for en slik fortolkning.

Nemnda nevner for ordens skyld at forutsetningen for en kostnadsdeling er at de særskilte tiltakene eller tilretteleggingen har sin årsak i funksjonshemmingen, jf. ordlyden i rundskrivet: "...*funksjonshemmingen innebærer at det må settes inn særskilte tiltak eller særlig tilrettelegging ...*" I tilfeller hvor forsterkningstiltak alene har sin årsak i omsorgssvikten eller grunnlaget for plasseringen, må resultatet bli at lovens normalordning legges til grunn og Bufetat bærer kostnadene utover kommunens egenandel.

I tilfeller hvor omsorgssvikten er den dominerende årsaken til funksjonshemmingen skal også lovens ordinære betalingsordning legges til grunn slik det er presisert i rundskrivet.

Avslutningsvis nevnes at når plassering av barn med funksjonshemming skjer i institusjoner som er hjemlet i andre lover, reguleres finansieringen av oppholdet av denne lovgivningen, og statlig regional barnevernmyndighet har ikke ansvar for å dekke oppholdet.

3.

Basert på sakens dokumenter er tvistespørsmålet for det første hvorvidt staten er forpliktet til å omgjøre nåværende fosterhjem for gutten til såkalt "statlig fosterhjem". Om dette begrep har Bufdir i sin uttalelse til nemnda av 16. desember 2010 fremholdt:

Statlig regional barnevernmyndighet har ansvaret for rekruttering, opplæring og generell veiledning av fosterhjem., jf. bvl. § 2-3 annet ledd. Alle fosterhjem er kommunale i lovens forstand. Dette innebærer at det er kommunal barneverntjeneste som godkjenner det enkelte fosterhjem for en konkret plassering. De fleste fosterhjem har kontrakt med kommunen som drifter hjemmet.

Noen fosterhjems plasseringer krever at fosterforeldrene får mer oppfølging og veiledning enn det som er vanlig i et ordinært kommunalt fosterhjem. Det utviklet seg derfor en praksis der fylkeskommunene påtok seg et utvidet ansvar for noen fosterhjem som hadde slike utfordrende oppdrag, herunder beredskapshjemmene som tar imot barn i akutsituasjoner. Disse hjemmene ble overtatt av Bufetats regioner ved reformen i 2004. Dette innebærer at Bufetat har driftsansvaret for fosterhjemmet, og utfører noen av oppgavene som normalt ligger til kommunen, som for eksempel individuell veiledning av fosterhjemmet.

I 2009 sluttførte Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet arbeidet med nye standardkontrakter for disse hjemmene som blant annet ga oppdragstakerne rett til pensjon, friperioder og langsiktig oppdragskontrakt med staten. Standardkontrakten gir hjemmene rett til frihelg når en plassering har vart i tre måneder. Hjemmet har deretter rett til en frihelg i måneden. Begrunnelsen for rett til frihelg er oppdragstakers behov for avlastning.

Departementet besluttet at alle statlige hjem som hadde kontrakt per 12. februar 2010 skulle få tilbud om de nye kontraktene. Departementet har i tillegg utarbeidet retningslinjer som i utgangspunktet oppstiller et krav om treårig høyskoleutdanning for oppdragstakere som skal bli beredskapshjem eller familiehjem. De statlige hjemmene er

tilgjengelige for oppdraget som familie- eller beredskapshjem til enhver tid. Det vil si at den som er oppdragstaker ikke kan ha annet lønnet arbeid/andre oppdrag i tillegg til oppdraget som familie- eller beredskapshjem, med mindre det er særskilt avtalt med Barne-, ungdoms- og familieetaten som er oppdragsgiver.

Nemnda er enig i ovennevnte redegjørelse og finner den dekkende for gjeldende ordning.

Nemnda finner grunn til å presisere at den økonomiske ansvarsfordelingen mellom de ulike aktørene er den samme for statlige fosterhjem som ordinære fosterhjem. At et fosterhjem er statlig vil således ikke løse en eventuell uenighet om statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunens betalingsansvar etter andre lover. *Hvilke* fosterhjem som skal være statlige, er opp til staten å avgjøre, og kan ikke være tvistegjenstand for nemnda. Nemndas kompetanse er begrenset til å gi rådgivende uttalelser ved uenighet mellom staten og kommunen vedrørende spørsmålet om *hvem* som skal dekke utgifter til tiltak - uenigheten må dreie seg om statens betalingsansvar etter barnevernloven og kommunens betalingsansvar etter andre lover. Spørsmålet om fosterhjemmet skal gjøres statlig vil således bli å avvise fra nemnda.

For det andre gjelder tvisten kommunens krav om refusjon av utgifter til forsterkningstiltak ut over den kommunale egenandelen. Bufetat har frem til xx. juni 2008 dekket slike utgifter, men opplyste da at det ikke ville bli gitt refusjon etter gjeldende periode under henvisning til at den dominerende årsaken til funksjonshemmingen ikke er omsorgssvikt.

I D tingretts dom av xx. februar 2003, hvor fylkesnemndas vedtak av xx. juni 2002 om omsorgsovertagelse av gutten ble stadfestet, jfr. barnevernloven § 4-12 første ledd bokstav a, siteres det fra kommunens saksfremlegg for fylkesnemnda:

[Gutten] er en gutt på 3 år med omfattende funksjonshemming med diagnose mulig retardert. Det medfører at han har særskilt behov for gode og regelmessige rutiner. Han har behov for svært klare grenser og tydelige signaler fra den voksne. Det er behov for meir enn vanlig god omsorg for å skape ein god kvardag for [gutten].

I psykolograpporten, gjengitt delvis i ovennevnte tingrettsdom, heter det bl.a.:

Selv om undertegnede opplever stor fremgang motorisk og bedre lydproduksjon hos [gutten], er inntrykket fortsatt at [gutten] er en gutt som på det motoriske og språklige området har en klar utviklingsmessig forsinkelse. .... Tidligere eventuell svikt i omsorg og stimulering kan ikke alene forklare de vanskene gutten har pr i dag.

I sluttrapport fra psykologen, gjengitt delvis i ovennevnte tingrettsdom, heter det om guttens diagnoser:

Observasjon ved mistanke om psykisk lidelse og atferdsforstyrrelse .... Spesifikke utviklingsforstyrrelser i motoriske ferdigheter .... Spesifikke utviklingsforstyrrelser av tale og språk hos gutt med antatt psykisk utviklingshemming.

For nemnda fremstår det som usikkert hva som er den dominerende årsaken til funksjonshemmingene. jfr. uttalelse i D tingretts dom av xx. februar 2003:

Hjelpetiltak som lenge har vært forsøkt, har ikke fungert tilfredsstillende, og retten må konstatere at dette skyldes [mors] manglende evne til å ta imot tiltakene og utnytte dem til beste for [gutt]. Råd og veiledning fra diverse offentlige hjelpeinstanser har ikke gitt tilsiktet virkning, antagelig mest fordi hun ikke klarer å forholde seg til disse tiltakene på en relevant og nødvendig måte. At det etter hvert er blitt mange slike tiltak som er satt inn, har nok sin bakgrunn ikke bare i [guttens] spesielle behov, men også i [mors] manglende evne til å ta imot slik at nye tiltak har måttet bli forsøkt.

I en slik situasjon kan lovens normalordning – om at Bufetat bærer alle kostnadene utover kommunens egenandel – ikke legges til grunn. Når det – som her – er et åpent spørsmål om hvor den dominerende årsaken til funksjonshemmingene ligger, fremstår det som en fornuftig og rimelig løsning at hver av partene dekke andelen med en halvpart hver. Som det fremgår ovenfor under gjennomgang av regelverket, gir gjeldende rett hjemmel for en slik skjønnsmessig fordeling der dette fremstår som rimelig.

4.

På bakgrunn av ovennevnte finner tvisteløsningsnemnda at kommunens krav om omgjøring til statlig fosterhjem må bli å avvise, mens utgifter til forsterkningstiltak ut over den kommunale egenandelen dekkes med en halvpart på hver.

Avgjørelsen er enstemmig.

Slutning:

- 1. Kommunens krav om omgjøring av fosterhjemmet til "statlig fosterhjem" avvises.*
- 2. Utgifter til forsterkningstiltak ut over den kommunale egenandelen dekkes med en halvpart av henholdsvis staten og kommunen.*

Tore Riedl

Kim Heger

Ola Rømo